

Ա Ն Ո Ւ Ա Ն Ա Կ Ո Չ Ո Ւ Թ Ր Ի Ն

«Եւ էք դուք նովաւ լցեալք, որ է գլուխ ամենայն իշխանութեան և պետութեան, որով թլփատեցարուք հաւատովք վանձեռագործ թլփատութիւնն ի մերկանալ վանդամս մարմնոյ թլփատութեամբն Քրիստոսի»:

«Եւ դուք լեցուած էք անով՝ որ գլուխն է ամէն իշխանութեան և պետութեան. անով թլփատուելով՝ հաւատքով ընդունեցիք անձեռակերտ թլփատութիւնը, ձերբապատելով ձեր մարմնին անդամները Քրիստոսի թլփատութեամբ»: (Կողոսացիս Բ 10-11)

Տակաւին գտնուելով Ծննդեան տօնական օրերու շրջանին մէջ, կ'արժէ հարց տալ մենք մեզի, թէ արդեօք ինչպիսի՞ աշխարհ մըն էր որ մեր Փրկիչը մուտք գործեց 2000 տարիներ առաջ, Օգոստոս Կայսեր իշխանութեան օրերուն, որ իր մանկութենէն իսկ նախասահմանուած էր Հռոմի գահին: Ան կարող ճարտասան էր, դիւանագէտ, տաղանդաւոր ռազմագէտ և օժտուած վարչական մեծ կարողութիւններով: Ան Յուլիոս Կայսեր մահէն ետք կը տիրանար անծայրածիր և սակայն խառնաշփոթ կայսրութեան մը, և մինչև 33 տարիքը հասնիլը, կը պտտի կայսրութեան ամէն կողմերը խօսելով այն կայսրութեան մասին զոր ինք կ'ուզէր գլխաւորել: Եւ Քրիստոսէ առաջ 29 թուին, քսան տարիներու անիշխանական վիճակէ ետք, վերջնական խաղաղութիւն կը հաստատուէր Կայսրութեան մէջ:

Հռոմի ծերակոյտը նշելու համար այս անկիւնադարձը, Օքթաւիոսի կուտայ Փրկիչ և Աստուած տիտղոսները, և զինք կը հռչակէ «Օգոստափառ Կայսր» և «Գերագոյն տէրը» աշխարհի, և այսպէսով հիմը կը դրուէր «Փաքս Օկուսթա»յին, որ կը նշանակէ Օգոստոս Կայսեր բերած խաղաղութեան ժամանակաշրջանին: Ատով, անոր ծննդեան տարեդարձը կը դառնայ համաշխարհային տօն մը, ու անոր դրօշակին վրայ կը գրուի «Փրկիչ ամէն աշխարհի»:

Եւ Օգոստոս Կայսեր օրերուն աշխարհ ամէն ինչ ունէր. բարգաւաճ և հզօր պետականութիւն, քաղաքակրթութեան կեդրոն մայրաքաղաք մը բարձրագոյն մշակոյթով, և երևակայել թէ ճիշդ այդ օրերուն ի՞նչ անիմաստ բան էր ուրիշ Աստուծոյ մը համար պարգև մը դրկել Օգոստափառ Կայսեր աշխարհին, յանձինս մանուկի մը, որուն անունն էր էմմանուէլ, և որ իր հետ կը բերէր, «Ի յերկիր խաղաղութիւն և ի մարդիկ հաճութիւն», բան մը որ արդէն հաստատուած էր կայսրութեան մէջ:

Սակայն եկէք և լսենք թէ ի՞նչ կ'ըսէ Օգոստոսի ժամանակակից էփիթթէթուս պատմաբանը. «Թերևս Օգոստոս Կայսր յաջողեցաւ կայսրութեան սահմաններէն ներս, ցամաքի և ծովու վրայ խաղաղութիւն հաստատել, սակայն ան չյաջողեցաւ հանդարտեցնել մարդոց հոգիներուն շէջ եռեւեփող կիրքերը, մեղմել վիշտն ու ցրել նախանձը: Ան չկրցաւ խաղաղեցնել մարդոց

միտքերն ու հոգիները, բան մը որուն անհրաժեշտ կարիքը ունէր մարդկութիւնը»։ Ճիշդ է որ Փաքս Օկուսթան կ'իշխէր պետութիւններու, բայց ան չէր կրցած գրաւել մարդոց սիրտերը։ Մարդկութեան իրա՛ւ ակնկալածը Փաքս Օկուսթան չէր, որով ան զէնքով և բիրտ ոյժով կը պարտադրէր հասկցած ձեռով խաղաղութիւն մը, այլ աշխարհ կարիքը ունէր իրա՛ւ խաղաղութեան, որ միայն պատերազմի բացակայութեամբ չէր որ պիտի գար, այլ միմիայն շնորհիւ Փաքս Քրիսթիին, որ երկնառաք և իրա՛ւ խաղաղութիւնն էր, ուր արդարութեան և մարդոց եղբայրութեան ոգին կը տիրապետէր։

Ու մինչ աշխարհ կը լողար առատութեան, ոյժի, բարգաւաճ առևտուրի և Փաքս Օկուսթայի մէջ, յանկարծ անծանօթ հորիզոններէ Աստուած մը կու գար ու իր հետ այս անսիրտ աշխարհին կը բերէր նուէր մը, թոյլ ու տկար մանուկ մը, որուն աշխարհը առաջին հերթին իսկ պէտք չունէր, քանի ան արդէն ունէր իր Կայսր-աստուածը։ Քրիստոսի ծնունդով վաղուց խոստացուած խաղաղութիւնը պիտի գար մեղմելու քարացած սիրտերը կորսուածներուն, բարձրացնելու ինկածները և անառակները վերադարձնելու իրենց հօրենական տունները։

Ու այդ Մանուկ-Փրկչին՝ էմմանուէլի թլփատութեան և անուանակոչութեան տօնն է այսօր, և ատկից մեկնելով է որ Հեթանոսաց Առաքեալը Պօղոս՝ Կողոսացիներուն ուղղած իր նամակին մէջ, որմէ առնուած էր մեր այսօրուան ճաշու ընթերցումը, կու գայ անգամ մը ևս հաստատելու թէ մենք Քրիստոսով կատարելագործուած արարածներ ըլլալով այլևս ֆիզիքական թլփատութեան – որ այդ օրերուն, կեղծուպատիր ուսուցիչներ կը պահանջէին իրենց շրջանի հաւատացեալներէն – պէտք չունէինք, այդ այլևս անիմաստ էր և անարժէք, որովհետև Քրիստոնեայ հաւատացեալը արդէն արժանացած էր հոգևոր, անձեռակերտ թլփատութեան, որ կը նշանակէր թէ ենթական իր ամբողջ էութիւնը այլևս տուած էր Աստուծոյ։

Անկասկած մարդ արարածը կարիքը ունի ձերբազատուելու ո՛չ միայն իր վախերէն և մտահոգութիւններէն, այլ երբեմն նաև իր արուեստական և անբնական յոյսերէն և երազներէն։ Մենք կեանքի իմաստին յարատև փնտրողներն ենք, այն բոլոր բաներուն՝ որոնց հետամուտ ենք և բնա՛ւ պիտի չյաջողինք գտնել։ Եւ ասոր համար էր որ Մեծ Առաքեալը՝ Պօղոս, Կողոսացիներուն ուղղած իր նամակին մէջ կը մատնանչէ անոնց սխալ ճամբու վրայ գտնուիլը, համաձայն որուն, անոնք իրենց փրկութիւնը կ'ակնկալէին գտնել տիեզերքի բնական զօրութիւններուն մէջ, բոլորովին անտեսելով արդարադատ ու Սիրող Հայր Աստուածը՝ որ ճշմարիտ և միա՛կ զօրութիւնն է այս ստեղծագործութեան։

Մարդկութիւնը միշտ հետամուտ եղած է աւելի ոյժի՝ քան թէ բարութեան, զոր ընդհանրապէս և միանգամըմիշտ անտեսած է։ Մենք սովորաբար կը փորձենք ձեռք ձգել հոգեկան ոյժեր, միշտ արհամարհելով բարոյական պայմանները նոյն այդ հոգեկան ոյժերուն։ Մենք կ'ուզենք ունենալ և ապրիլ յաջողած մարդու կեանք, մինչ միւս կողմէն բնաւ ուշադրութիւն չենք դարձնել եթէ մենք կ'ապրինք բարոյալի ու բարի կեանք մը։ Գործք Առա-

քելոցի մէջ յիշուած Սիմոն Մոզը չափազանց տպաւորուած էր Սուրբ Հոգիին առաքեալներուն վրայ ունեցած ներգործութենէն, մանաւանդ Պետրոսի և Յովհաննէսի, որոնք վերածած էր նախնական Եկեղեցւոյ մէջ այնքան ազդեցիկ դէմքերու: Ան փորձեց այդ «Զօրութիւնը» առաքեալներէն դրամով գնել, խորհելով որ պիտի կարենար զայն իր չափազանցական նպատակներուն ծառայեցնել: Պետրոս յանդիմանեց զինք ըսելով. «Դուն այս բանին մէջ մաս ու բաժին չունիս, քանի որ քու սիրտդ ուղիղ չէ Աստուծոյ առջև»: Որքա՞ն կը պատշաճին առաքեալին այս խօսքերը մերօրեայ «Սիմոն Մոզերուն», որոնք խորհելով թէ ունին Սուրբ Հոգիի իրենց տրուած այդ զօրութիւնը, չարաչար կ'օգտագործեն զայն: Այս կամ այն ձևով Սիմոն Մոզ եղած է, տակաւին է և պիտի մնայ մեր հետ, այնքան ատեն որ յաջողութիւնը պաշտող այս դարու մարդը հետամուտ է նիւթի, ոյժի, մանաւանդ բիրտ ոյժի, զինք բարձրացնելու փառքի սանդխամատերէն վեր:

Բիրտ ոյժը, սիրելի հաւատացեալներ բարի ու յաջող վախճան չի կրնար ունենալ: Եթէ այսօր մենք չունինք Փաքս Օկուսթա կամ Փաքս Ռոմանա մը, միւս կողմէն սակայն դժբախտաբար գլուխ կը բարձրացնէ Փաքս Ամերիքանան: Պատերազմներ բնաւ չեն տուած մեր՝ մարդկութեան ակնկալած պատասխանները, միայն ի մարդիկ հաճութիւնն ու պետութիւններու երկխօսութիւնն է որ պիտի յաջողի «Ի յերկիր խաղաղութիւն և ի մարդիկ հաճութիւն» պարզեւել: Որեւէ հօր կայսր կամ թագաւոր կրնայ բռնութեամբ և զէնքի ոյժով ժամանակաւոր խաղաղութիւն մը պարզեւել իր հպատակներուն, սակայն իսկական խաղաղութիւնը արդարութիւնն է, և իրա՛ւ խաղաղասէրը ան է՝ որ գիտէ անտեսուածները հոգատարել և մարդոց կողմէ կատարուած անարդարութիւններն ու սխալները սրբագրել:

Թող այս սուրբ տաճարին մէջ աղօթենք միաբերան սիրելի հաւատացեալներ որ Քրիստոսի խաղաղութիւնը, Փաքս Քրիսթին, բնակի մեզմէ իւրաքանչիւրին հոգիին, ինչպէս նաև աշխարհի ղեկավարներու սիրտերուն և միտքերուն մէջ որպէսզի կարենան այս երկրագունտի չորս ծագերէն հեռացնել պատերազմի արհաւիրքները, և այդպէսով թագաւորէ Աստուծոյ արքայութիւնը, այժմ և միշտ. Ամէն:

ՆՈՒՐՀԱՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ